

СУБ'ЄКТИ ПРАВОВІДНОСИН, ЯКІ ЗАБЕЗПЕЧУЮТЬ ТА БЕРУТЬ УЧАСТЬ У ПЕРЕМІЩЕННІ МЕТАЛОБРУХТУ ЧЕРЕЗ МИТНИЙ КОРДОН УКРАЇНИ

Статтю присвячено характеристиці суб'єктів, які забезпечують та беруть участь у переміщенні металобрухту через митний кордон України. Проведено класифікацію таких суб'єктів, в основу якої покладено критерій наділення суб'єкта державно-владними повноваженнями. Доведено, що роль кожного із суб'єктів у переміщенні металобрухту через митний кордон України різна. Хтось із них бере опосередковану участь у переміщенні цієї категорії товару, хтось безпосередню. Однак, органи доходів і зборів та суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності й фізичні особи, які переміщують металобрухт через митний кордон України, є постійними учасниками таких правовідносин.

Ключові слова: металобрухт, суб'єкт із державно-владними повноваженнями, спеціалізоване підприємство, спеціалізоване металургійне переробне підприємство, суб'єкт господарювання.

Прокопенко В. В.,

аспірант кафедри
адміністративного
та митного права
Університету
митної справи
та фінансів

Залежно від конкретного товару, який переміщується через митний кордон України, у правовідносинах щодо забезпечення цього переміщення можуть брати участь різні суб'єкти як органів влади, так і зовнішньоекономічної діяльності. Так, при переміщенні товарів військового призначення та подвійного використання через митний кордон України обов'язкова участь Державної служби експортного контролю України, у випадку переміщення гуманітарної допомоги — Міністерства соціальної політики України, у випадку переміщення сільськогосподарської продукції — Міністерства аграрної політики та продовольства України. Крім того, законодавством України встановлено стосовно окремих категорій товару обмеження щодо суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, які мають намір переміщувати окремі товари. Так, наприклад, переміщення товарів військового призначення та подвійного використання через митний кордон України фізичним особам заборонено. Відповідно до ч. 1 ст. 378 Митного кодексу України (далі — МК України) пропуск на митну територію України товарів, що класифікуються в 1–24 групах

УКТ ЗЕД та ввозяться громадянами для вільного обігу, у будь-яких обсягах не дозволяється [1].

Не викликає сумнівів, що є особливості переміщення металобрухту через митний кордон України, які стосуються, у тому числі, і суб'єктного складу.

Слід зазначити, що на науковому рівні митні правовідносини як різновид правових відносин уже неодноразово досліджувалися такими українськими вченими, як І. О. Бондаренко, Є. В. Додін, В. Я. Настюк, О. Н. Ніканорова, І. О. Панов, Д. В. Приймаченко, В. В. Прокопенко, М. Г. Шульга. Інша група авторів, а саме: Н. О. Коваль, О. С. Крущук, І. В. Тулянцева, О. П. Федотов, В. М. Шевченко, О. М. Шевчук, досліджувала специфіку переміщення окремих категорій товару через митний кордон України. На жаль, поза увагою вчених і практиків залишилося дослідження порядку переміщення металобрухту через митний кордон України, кола суб'єктів, які забезпечують та беруть участь у такому переміщенні, особливостей застосування при цьому митних формальностей.

Метою статті є характеристика суб'єктів правовідносин, які забезпечують та беруть участь у переміщенні металобрухту через митний кордон України.

У юридичній літературі відсутній єдиний підхід щодо класифікації суб'єктів правовідносин, у тому числі і митних. Не акцентуючи уваги на різних варіантах та критеріях класифікації правовідносин, запропонованих науковцями-правниками, вважаємо найбільш сприятливою для розгляду

суб'єктів правовідносин, які забезпечують та беруть участь у переміщенні металобрухту через митний кордон України, наступну класифікацію (в основу якої покладено критерій наділення суб'єкта державно-владними повноваженнями, тобто відносини цих суб'єктів з іншими учасниками правовідносин будуються за схемою «влада — підпорядкування»):

1) суб'єкти з державно-владними повноваженнями;

2) суб'єкти, не наділені державно-владними повноваженнями:

а) суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та фізичні особи, які переміщують металобрухт через митний кордон України;

б) суб'єкти, які надають послуги, пов'язані з переміщенням металобрухту через митний кордон України.

Вважаємо доцільним розглянути участь кожного із суб'єктів з державно-владними повноваженнями, які беруть участь у вирішенні питань, пов'язаних із переміщенням металобрухту через митний кордон України.

У першу чергу, це є Верховна Рада України — орган законодавчої влади, до повноважень якої відповідно до ст. 85 Конституції України належить прийняття законів [2]. У 1999 р. Верховна Рада України приймає Закон України «Про металобрухт», який «...регулює відносини, що виникають у процесі здійснення операцій з металобрухтом і спрямований на захист інтересів підприємств вітчизняної металургійної галузі та забезпечення екологічної безпеки докільля...» [3]. Відповідно до ч. 2 ст. 272 МК України «встановлення нових та зміна діючих ставок ввізного

мита, визначених Митним тарифом України, здійснюються Верховною Радою України шляхом прийняття законів України», а відповідно до ст. 273 МК України «вивізне мито встановлюється законом на українські товари, що вивозяться за межі митної території України» [1]. Слід зазначити, що Законами України «Про вивізне (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів» [4], «Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням» [5] встановлено вивізне мито на відходи та брухт чорних та кольорових металів.

Кабінет Міністрів України є вищим органом у системі органів виконавчої влади. Відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 20 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» одним із основних повноважень Кабінету Міністрів України у сфері економіки та фінансів є організація та забезпечення здійснення митної справи [6]. Необхідно звернути увагу, що Кабінет Міністрів України бере активну участь у правовідносинах, пов'язаних із переміщенням металобрухту через митний кордон України. Так, відповідно до ч. 1 ст. 9 Закону України «Про металобрухт» «контракти (договори, угоди) на експорт металобрухту підлягають реєстрації в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України» [3]. А відповідно до ч. 1 ст. 10 цього Закону «порядок імпорту (ввезення) та транзиту металобрухту територією України визначається Кабінетом Міністрів України» [3].

Слід звернути увагу і на деякі міжнародні договори між Урядом

України та іншими державами, які стосуються зовнішньоекономічних операцій із металобрухтом. Так, наприклад, метою обох сторін Угоди між Урядом України та Європейським Співтовариством про торгівлю деякими сталеливарними виробами є повна лібералізація торгівлі будь-яким брухтом чорних металів та забезпечення скасування кількісних обмежень або інших заходів, які мають аналогічний вплив на експорт будь-якого брухту чорних металів, що класифікується за кодом Комбінованої номенклатури ЄС 7204, таких, як мита й збори.

Однак Україна не має можливості повністю впровадити визначену мету й запроваджує мито на експорт будь-якого металобрухту в розмірі 30 євро за тону. В обсягах кількісних обмежень, установлених до цієї Угоди, ураховано зазначене експортне мито. Україна зобов'язується не збільшувати це мито. Якщо Україна зменшить або скасує це мито, кількісні обмеження будуть збільшені, відповідно, до 43%. Зростання кількісних обмежень повинно бути пропорційним зниженню експортного мита [7].

Наступний учасник — це Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Відповідно до п. 3 Положення про Міністерство економічного розвитку і торгівлі України основними завданнями цього Міністерства є, у тому числі, здійснення контролю за дотриманням суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності вимог національного законодавства та положень міжнародних договорів України, забезпечення реалізації єдиної митно-тарифної політики, підготовка пропозицій щодо

вдосконалення нормативно-правової бази з питань митно-тарифного регулювання, щодо забезпечення функціонування системи нетарифного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, обліку (реєстрації) окремих видів зовнішньоекономічних договорів (контрактів), укладених суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України всіх форм власності, та здійснення відповідних заходів [8].

Як вже зазначалося вище, контракти (договори, угоди) на експорт металобрухту підлягають реєстрації, а процедура реєстрації зовнішньоекономічних контрактів (договорів) на здійснення експортних операцій із брухтом чорних металів, брухтом легованих чорних металів та брухтом кольорових металів провадиться Міністерством економічного розвитку і торгівлі України. Саме це Міністерство наказом «Про порядок реєстрації (обліку) зовнішньоекономічних контрактів (договорів) на здійснення експортних операцій із металобрухтом» від 15.12.2005 р. № 505 затвердило: інструкцію про порядок заповнення інформаційної картки реєстрації зовнішньоекономічного договору (контракту); інструкцію про порядок заповнення картки реєстрації-обліку зовнішньоекономічного договору (контракту) [9].

Міністерство екології та природних ресурсів України відповідно до покладених на нього завдань забезпечує у сфері державного нагляду (контролю) за дотриманням природоохоронного законодавства нормативно-правове регулювання з питань щодо:

— проведення екологічного та радіологічного контролю транспортних засобів і вантажів, у тому числі товарів (предметів) гуманітарної допомоги, у пунктах пропуску через державний кордон та на митній території України;

— визначення переліків товарів, які підлягають радіологічному та екологічному контролю в пунктах пропуску через державний кордон та на митній території України [10].

У складі Міністерства екології та природних ресурсів України діє Державна екологічна інспекція України, яка входить до системи органів виконавчої влади та утворена для забезпечення реалізації державної політики із здійснення державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення та охорони природних ресурсів. Саме ця інспекція здійснює екологічний та радіологічний контроль при переміщенні через митний кордон України відходів та брухту чорних та кольорових металів.

Згідно з покладеними завданнями вказана інспекція здійснює державний нагляд (контроль) за дотриманням центральними органами виконавчої влади та їх територіальними органами, місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування в частині здійснення делегованих їм повноважень органів виконавчої влади, підприємствами, установами та організаціями незалежно від форми власності та господарювання, громадянами України, іноземцями та особами без громадянства, а також юридичними

особами-нерезидентами вимог законодавства про екологічну та радіаційну безпеку під час здійснення операцій із металобрухтом, проведення екологічного контролю експортних партій брухту чорних та кольорових металів [11].

Наступний учасник — це Міністерство фінансів України. Одним із основних завдань цього Міністерства є забезпечення формування та реалізація державної політики у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування митного законодавства, а також здійснення нормативно-правового регулювання і в митній сфері [12].

У складі Міністерства фінансів України діє Державна фіскальна служба України [13], на яку і покладено основний тягар щодо забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства в разі переміщення металобрухту через митний кордон України.

Роль кожного з вищезазначених суб'єктів у переміщенні металобрухту через митний кордон України різна. Хтось із суб'єктів бере опосередковану участь у переміщенні цієї категорії товару, хтось безпосередню. Однак органи доходів і зборів є постійними учасниками таких правовідносин.

До другої групи суб'єктів, які не наділені державно-владними повноваженнями щодо переміщення металобрухту через митний кордон України, належать, у першу чергу, суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності та фізичні особи, які його переміщують.

Необхідно звернути увагу на Закон України «Про металобрухт», у якому чітко зазначається залежно від

напрямку переміщення металобрухту (імпорт, експорт, транзит) через митний кордон України, хто має право здійснювати таке переміщення. Так, відповідно до ч. 4 ст. 9 цього Закону протягом 9 років із дня набрання чинності Законом України «Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням» експорт (вивезення) металобрухту здійснюється тільки спеціалізованими металургійними переробними підприємствами, на яких виготовлений такий металобрухт, за наявності експортного сертифіката якості. Система управління якістю на цих підприємствах повинна відповідати вимогам стандартів ISO 9000-2001, підтвердженням сертифікатом відповідності [3].

Відповідно до ст. 1 цього Закону спеціалізовані металургійні переробні підприємства — це підприємства, які відповідають вимогам, що ставляться цим Законом до спеціалізованого підприємства, мають у власності виробниче обладнання, яке забезпечує технологію металургійної переробки металобрухту, пов'язану зі зміною структури металу, його хімічного складу відповідно до стандартів, та пройшли атестацію в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної промислової політики.

Як бачимо зі змісту цієї статті, спеціалізоване металургійне переробне підприємство повинно відповідати вимогам спеціалізованого підприємства. Знову звернемо увагу на ст. 1 Закону України «Про металобрухт»,

у якому зазначено, що спеціалізовані підприємства (суб'єкти господарювання всіх форм власності) — такі, які здійснюють операції з металобрухтом, мають у власності або закріплене за підприємствами на праві господарського відання вагове, брухтопереробне та вантажопідйомне обладнання, забезпечують згідно із законодавством пожежну, вибухову, екологічну й радіаційну безпеку [3].

Так у чому полягає різниця між спеціалізованим металургійним переробним підприємством та спеціалізованим підприємством?

По-перше, спеціалізоване металургійне переробне підприємство — це, перш за все, спеціалізоване підприємство, але з додатковими функціями щодо металургійної переробки металобрухту. Іншими словами, спеціалізоване підприємство не в змозі здійснювати переробку металобрухту, пов'язану зі зміною структури металу, його хімічного складу відповідно до стандартів. По-друге, обов'язковість проходження процедури атестації для отримання статусу спеціалізованого металургійного переробного підприємства.

До цього часу діє наказ Державного комітету промислової політики України від 08.02.2001 р. № 53, яким затверджено порядок атестації спеціалізованого підприємства [14], яке після проходження атестації отримує статус спеціалізованого металургійного переробного підприємства.

Повертаючись до зазначеної вище ч. 4 ст. 9 Закону України «Про металобрухт», необхідно звернути увагу на терміни обмеження експорту металобрухту, а саме «протягом 9 років

із дня набрання чинності Законом України «Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням» експорт (вивезення) металобрухту здійснюється тільки спеціалізованими металургійними переробними підприємствами...» [3]. Відповідно до Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про ставки вивізного (експортного) мита на брухт легованих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням» цей Закон набирає чинності з дня вступу України до Світової організації торгівлі [15], тобто з 16 травня 2008 р. Таким чином, до 31 грудня 2016 р. експорт (вивезення) металобрухту здійснюється тільки спеціалізованими металургійними переробними підприємствами.

Відповідно до ст. 10 Закону України «Про металобрухт» порядок імпорту (ввезення) та транзиту металобрухту територією України визначається Кабінетом Міністрів України.

Суб'єкт господарювання, який здійснює операції з металобрухтом і є суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності, що не має власних виробничих потужностей для екологічно безпечної переробки, металургійної переробки металобрухту, здійснює його імпорт (ввезення) на територію України після укладення контракту (договору, угоди) з відповідним підприємством на переробку, металургійну переробку металобрухту на території України [3].

Вважаємо за необхідне звернути увагу, що в цю статтю Верховна

Рада України внесла зміни Законом України «Про внесення змін до Закону України «Про металобрухт» від 7 грудня 2011 р., яким спрощено порядок ввезення металобрухту в Україну [16]. Зокрема, вилучено зі ст. 10 Закону положення щодо необхідності погодження імпорту металобрухту з органом виконавчої влади в галузі охорони навколишнього природного середовища за місцем, де має проводитися переробка металобрухту. Але до цього часу відсутній нормативний акт Кабінету Міністрів України, який би регламентував порядок імпорту (ввезення) та транзиту металобрухту територією України, про що мова йде в ч. 1 цієї статті. Не зрозуміло, яким чином здійснюється протягом чотирьох років (2012–2015 рр.) імпорт та транзит металобрухту. Наведемо деякі статистичні дані, оприлюднені в ЗМІ. Так, у січні-березні 2013 р. країна збільшила імпорт металобрухту в натуральному вираженні на 84,5% порівняно із січнем-березнем 2012 р. — до 36,016 тис. т [17].

Згідно з митною статистикою, у січні-листопаді 2014 р. країна скоротила імпорт металобрухту в натуральному вираженні на 86% порівняно із січнем-листопадом 2013 р. — до 27,889 тис. т. У грошовому вираженні імпорт скоротився на 80,5% — до \$14 717 000 [18].

У 2015 р. імпорт металобрухту в Україні в натуральному вираженні впав на 90,5% порівняно з 2014 р. — до 2,69 тис. т (за 2014 р. імпортовано 28,367 тис. т) [19].

Як бачимо з наведених вище прикладів, імпорт металобрухту в Україну здійснюється, хоча в останні

роки (2014–2015 рр.) і суттєво зменшився. І це незважаючи на відсутність нормативного акту Кабінету Міністрів України, який і повинен установити порядок ввезення та транзиту металобрухту. Тому на виконання ч. 1 ст. 10 Закону України «Про металобрухт» рекомендуємо в найкоротший термін Кабінету Міністрів України розробити та затвердити такий порядок.

Необхідно звернути увагу на ч. 2 ст. 10 Закону України «Про металобрухт», у якій законодавець використовує поняття «суб'єкт господарювання, який здійснює операції з металобрухтом».

Згідно ст. 55 Господарського кодексу України суб'єктами господарювання визнаються учасники господарських відносин, які здійснюють господарську діяльність, реалізуючи господарську компетенцію (суккупність господарських прав та обов'язків), мають відокремлене майно та несуть відповідальність за своїми зобов'язаннями в межах цього майна, крім випадків, передбачених законодавством.

Суб'єктами господарювання є:

1) господарські організації — юридичні особи, створені відповідно до Цивільного кодексу України, державні, комунальні та інші підприємства, створені відповідно до Господарського кодексу України, а також інші юридичні особи, які здійснюють господарську діяльність та зареєстровані в установленому законом порядку;

2) громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які здійснюють господарську діяльність та

зареєстровані відповідно до Закону як підприємці [20].

Таким чином, відповідно до ч. 2 ст. 10 Закону України «Про металобрухт» імпорт металобрухту може здійснювати як господарські організації, так і громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які зареєстровані як підприємці, за умови:

— наявності власних виробничих потужностей для екологічно безпечної переробки, металургійної переробки металобрухту;

— або укладення контракту (договору, угоди) з відповідним підприємством на переробку, металургійну переробку металобрухту на території України.

Щодо транзиту металобрухту територією України — у національному законодавстві відсутні обмеження щодо суб'єктів таких правовідносин і він здійснюється відповідно до норм Закону України «Про транзит вантажів». Про це свідчить ч. 2 ст. 2 цього Закону, у якій закріплено, що «Закон не поширюється на транзит пошти, багажу, зброї, наркотичних засобів, психотропних речовин, небезпечних відходів, продукції подвійного призначення, експорт та імпорт товарів, переміщення товарів з використанням трубопровідного транспорту та ліній електропередачі» [21].

До другої групи суб'єктів, які не наділені державно-владними повноваженнями, але надають послуги, пов'язані з переміщенням металобрухту через митний кордон України, необхідно віднести митного брокера, перевізника, утримувача складу тимчасового зберігання, утримувача вільної митної зони комерційного

типу, утримувача вантажного митного комплексу.

Підсумовуючи, зазначимо, що суб'єктами правовідносин, які наділені державно-владними повноваженнями у вирішенні питань, пов'язаних із переміщенням металобрухту через митний кордон України, є: Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Міністерство екології та природних ресурсів України, Міністерство фінансів України, Державна екологічна інспекція України, Державна фіскальна служба України.

Суб'єктами правовідносин, які не наділені державно-владними повноваженнями та беруть безпосередню участь у переміщенні металобрухту через митний кордон України, є: при експорті металобрухту — виключно спеціалізовані металургійні переробні підприємства; при імпорті — суб'єкти господарювання (господарські організації та громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які зареєстровані як підприємці за умови наявності власних виробничих потужностей для екологічно безпечної переробки, металургійної переробки металобрухту або укладення контракту з відповідним підприємством на переробку, металургійну переробку металобрухту на території України); при транзиті — юридичні та фізичні особи (обмеження не встановлені).

Суб'єктами правовідносин, які не наділені державно-владними повноваженнями, але надають послуги, пов'язані з переміщенням металобрухту через митний кордон України,

є: митний брокер (послуги з декларування); перевізник (послуги з перевезення); утримувач складу тимчасового зберігання, утримувач вільної митної зони комерційного типу, утримувач вантажного митного комплексу (послуги зі зберігання).

Пропонується Кабінету Міністрів України на виконання ч. 1 ст. 10 Закону України «Про металобрухт» розробити та прийняти нормативний акт, яким затвердити порядок імпорту та транзиту металобрухту територією України.

Список використаних джерел:

1. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. // *Голос України* від 21.04.2012. — № 73–74.
2. Конституція України від 28 червня 1996 р. // *Відомості Верховної Ради України*. — 1996. — № 30. — Ст. 141.
3. Про металобрухт: Закон України від 05 травня 1999 р. // *Відомості Верховної Ради України*. — 1999. — № 25. — Ст. 212.
4. Про вивіз (експортне) мито на відходи та брухт чорних металів: Закон України від 24 жовтня 2002 р. // *Відомості Верховної Ради України*. — 2003. — № 1. — Ст. 1.
5. Про ставки вивізних (експортних) мит на брухт легированих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням: Закон України від 13 грудня 2006 р. // *Відомості Верховної Ради України*. — 2007. — № 9. — Ст. 73.
6. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. // *Відомості Верховної Ради України*. — 2014. — № 13. — Ст. 222.
7. Угода між Урядом України та Європейським Співтовариством про торгівлю деякими сталеливарними виробами від 18.06.2007 р. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_825
8. Питання Міністерства економічного розвитку і торгівлі: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 459 // *Офіційний вісник України*. — 2014. — № 77. — Ст. 2183.
9. Про порядок реєстрації (обліку) зовнішньоекономічних контрактів (договорів) на здійснення експортних операцій з металобрухтом: наказ Міністерства економіки України від 15.12.2005 р. № 505 // *Офіційний вісник України*. — 2006. — № 1. — Ст. 61.
10. Про затвердження Положення про Міністерство екології та природних ресурсів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 січня 2015 р. № 32 // *Офіційний вісник України*. — 2015. — № 10. — Ст. 266.
11. Про Положення про Державну екологічну інспекцію України: Указ Президента України від 13 квітня 2011 р. № 454/2011 // *Офіційний вісник України*. — 2011. — № 29. — Ст. 1260.
12. Про затвердження Положення про Міністерство фінансів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 375 // *Офіційний вісник України*. — 2014. — № 69. — Ст. 1936.
13. Про Державну фіскальну службу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 травня 2014 р. № 236 // *Офіційний вісник України*. — 2014. — № 55. — Ст. 1507.
14. Порядок атестації спеціалізованого підприємства: наказ Державного комітету промислової політики України від 08.02.2001 р. № 53 // *Офіційний вісник України*. — 2001. — № 9. — Ст. 377.
15. Про внесення змін до Закону України «Про ставки вивізних (експортних) мит на брухт легированих чорних металів, брухт кольорових металів та напівфабрикати з їх використанням»: Закон України від 31 травня 2007 р. // *Відомості*

Верховної Ради України. — 2007. — № 35. — Ст. 487.

16. Про внесення змін до Закону України «Про металобрухт»: Закон України від 7 грудня 2011 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2012. — № 27. — Ст. 282.

17. Україна нарощує імпорт металобрухту, повністю відмовившись від експорту. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/news/2013/04/11/370539/>

18. Україна майже вдвічі скоротила експорт металобрухту. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://ukr.segodnya.ua/economics/enews/>

ukraina-pochti-vdvoe-sokratila-eksport-metalloloma-577957.html

19. Україна в 2015 році збільшила експорт металобрухту на третину. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.theinsider.ua/business/5698eb4d0048b/>

20. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. — 2003. — № 18, № 19–20, № 21–22. — Ст. 144.

21. Про транзит вантажів: Закон України від 20 жовтня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1999. — № 51. — Ст. 446.

Прокопенко В. В. Субъекты правоотношений, которые обеспечивают и принимают участие в перемещении металлолома через таможенную границу Украины

Статья посвящена характеристике субъектов, обеспечивающих и принимающих участие в перемещении металлолома через таможенную границу Украины. Проведена классификация таких субъектов, в основу которой положен критерий наделяния субъекта государственно-властными полномочиями. Доказано, что роль каждого из субъектов в перемещении металлолома через таможенную границу Украины различная. Кто-то из них принимает косвенное участие в перемещении этой категории товара, кто-то непосредственно. Однако, органы доходов и сборов, и субъекты внешнеэкономической деятельности, и физические лица, которые перемещают металлолом через таможенную границу Украины, являются постоянными участниками таких правоотношений.

Ключевые слова: металлолом, субъект с государственно-властными полномочиями, специализированное предприятие, специализированное металлургическое перерабатывающее предприятие, субъект хозяйствования.

Prokopenko V. V. Subjects that provide and participate in the movement of metal through the customs border of Ukraine

The article is devoted to the characteristic of the subjects that provide and participate in the movement of metal through the customs border of Ukraine. The classification of such subjects is given in the article and based on criteria of vesting the subject with state-powers. It is proved that the legal entities that are endowed with state authorities in matters related to the movement of metal through the customs border of Ukraine are: The Verkhovna Rada of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine, Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine, Ministry of Ecology and Natural Resources of Ukraine, Ministry of Finance of Ukraine, State Environmental Inspectorate of Ukraine, State Fiscal Service of Ukraine.

The subjects of the relationships that do not have state authorities and take active part in the movement of metal through the customs border of Ukraine are: in a case

of export of scrap metal — extremely specialized metallurgical processing enterprises; in a case of import — entities (business organizations and citizens of Ukraine, foreigners and persons without any citizenship who are registered as entrepreneurs provided the availability of own capacities for environmentally safe processing, metallurgical processing of scrap metal or contracting with enterprises for processing, metallurgical processing of scrap metal on the territory of Ukraine); in a case of transit — legal entities and persons (restrictions are not set).

The subjects of the relationships that do not have state authorities, but provide services related to the movement of metal through the customs border of Ukraine are: customs broker (services of declaration); carrier (transportation); temporary storage holder, the holder of a free customs zone of commercial type, the holder of cargo customs complex (services of storage).

Key words: metal, subjects with state-powers, specialized enterprise, specialized metallurgical processing plant, a business entity

Стаття надійшла до друку 5 лютого 2016 р.